

35. zasedanje Uredniškega odbora ALE v Ljubljani 2002

Vlado Nartnik

IZVLEČEK: Sestavek je kratko poročilo o poteku 35. zasedanja Uredniškega odbora Evropskega jezikovnega atlasa (ALE – Atlas linguarum Europae) 17. in 18. maja 2002 v Ljubljani. Udeležilo se ga je 36 dialektologov in geolingvistov iz 22 držav, obravnavana problematika pa je zadevala tisk 6. in 7. zvezka ter obdelavo gesel nadaljnjih štirih zvezkov prvega dela ALE.

ABSTRACT: The article brings a brief report on the 35th ALE (Atlas Linguarum Europae) Editorial board meeting which was held in Ljubljana on May 17th and 18th 2002. It was attended by 36 dialectologists and geolinguists from 22 countries who discussed the publication of the 6th and the 7th fascicles, and the presentation of entries for the next four fascicles of the ALE volume 1.

Zamisel vseevropskega jezikovnega atlasa se je porodila po prvi svetovni vojni, ko je Roman Jakobson leta 1936 izrazil potrebo po izdelavi vseevropskega glasoslovnega atlasa. Po drugi svetovni vojni je zamisel prešla v stvarnost, ko je bil na Mednarodnem narečjeslovnem kongresu leta 1965 sprejet sklep o pripravi *Evropskega jezikovnega atlasa* oziroma ALE za (francoski in) latinski izvirnik *Atlas linguarum Europae*. Nizozemec Antonius Weijnen in Italijan Mario Alinei sta nato za prvi nesintaktični del ALE z narečjeslovci iz vse Evrope pripravila vprašalnico s 546 besedoslovnimi vprašanji, razvrščenimi po pojmovnem sistemu Rudolfa Halliga in Waltherja von Wartburga in obsegajočimi tri velika pomenska polja: 1) svet (nebesna telesa, naravni pojavi in predmeti, rastline, živali), 2) človek (telo, obleka, obrti, jezik, gibanje, družina, prazniki, vera), 3) človekovo razmerje do sveta (številca, izrazi, zvezani s časoprostorom).

Tako se je začelo široko zastavljeno delo ob vsakoletnih posvetih zdaj v tem zdaj v onem koncu Evrope in leta 2002 je vloga gostiteljice 35. zasedanja Uredniškega odbora ALE pripadla Sloveniji. Dvodnevnega delovnega srečanja, ki je potekalo v okviru Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU in v organizaciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša 17. in 18. maja, so se udeležili ugledni dialektologi in geolingvisti iz enaindvajsetih držav.

Z vlakom ali letalom so prispeli v Ljubljano: Elena Kjaeva in Karmen Smedovska iz Bolgarije, Libuše Čížmarová in Milena Šípková s Češkega, Inger Ejskjaer z Danskega, Helmi Neetar in Vilja Oja z Estonskega, Michel Contini in Marie-Rose Simoni-Aurembou iz Francije, Dalibor Brozović, Mijo Lončarić in Mira Menac-Mihalić s Hrvaškega, Seosamh Watson z Irskega, Rita Caprini, Vittorio Dell'Aquila in Alessandro Parenti iz Italije, Aleksandar Loma iz Jugoslavije, Agris Timuška z Letonskega, Joe Zammit Ciantar z Malte, Birgit Brietz in Wolfgang Viereck iz Nemčije, Frederik Kortlandt z Nizozemskega, Arnold Dalen z Norveškega, Janusz Siatkowski in Jadwiga Waniakowa s Poljskega, Nicolae Saramandu iz Romunije, Natalia Donadze iz Rusije, David Clement s Škotskega, Pilar Garcia Mouton iz Španije ter Eric P. Hamp iz Združenih držav Amerike.

Prvi dan zasedanja so v Veliki dvorani SAZU udeležence najprej pozdravili podpredsednik SAZU Kajetan Gantar, predstojnica Inštituta za slovenski jezik Franca Ramovša Varja Cvetko Orešnik in direktor ZRC SAZU Oto Luthar. Vodenje programa je nato prevzel predsednik Uredniškega odbora ALE Wolfgang Viereck, ki je delo za ALE sicer predstavil s predavanjem »Der Atlas Linguarum Europae und seine Einsichten in die Kulturgeschichte Europas« že dan pred začetkom zasedanja kot gost Historičnega seminarja ZRC SAZU.

Obravnavane točke dnevnega reda so prvi dan zadevale zadnje novice in spremembe ter stanje v zvezi s tiskom 6. in 7. zvezka ALE, kjer si bodo obdelana gesla sledila takole:

(06 - 022) ruisseau - potok
(06 - 067) fraise - jagoda
(06 - 085) prunellier - trnulja
(06 - 116) rossignol - slavec
(06 - 375) roue - kolo
(06 - 380) forgeron - kovač
(06 - 481) devinette - uganka
(06 - 532) semaine - teden
(06 - 539) dimanche - nedelja
(06 - 533) lundi - ponedeljek
(06 - 534) mardi - torek

(07 - 040) arbre - drevo
(07 - 062) noisetier - leska
(07 - 074) sarrasin - ajda
(07 - 075) chou - zelje
(07 - 078) tomate - paradižnik
(07 - 235) peigne - glavnik
(07 - 503) sorcière - veščica
(07 - 507) 90

štitutov ZRC SAZU kot celote (v obliki videov, ki ju je predvajal Sašo Kuharič: ZRC SAZU 2002 in Piščalka) ter Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša posebej (ob razdelitvi Karte slovenskih narečij, ki je nekoliko vznemirila zlasti zahodne sosede, je Vera Smole podala kratak prikaz slovenskih narečij, o slovenski lingvistični geografiji in SLA je govorila Jožica Škofic, o novejših slovenskih narečjeslovnih (in jezikoslovnih) publikacijah Peter Weiss, Jožica Škofic in Peter Weiss pa sta v sodelovanju z Založbo ZRC pripravila tudi priložnostno razstavo o predstavljenih temah).

Popoldanski del programa je zadeval avtorsko razdelitev del za 9., 10. in 11. zvezek Atlasa in referiranje o delu za 8. zvezek: gesla **homme – mož** in **femme – žena** (Agris Timuška) ter **jumeaux – dvojčki** (Vlado Nartnik). Našteti štirje zvezki bodo v celoti obsegali naslednja gesla:

- (08 - 138) homme – mož
- (08 - 139) femme – žena
- (08 - 453) famille – družina
- (08 - 454) les parents – starši
- (08 - 455) père – oče
- (08 - 462) jumeaux – dvojčki
- (08 - 465) grand-père – dedek
- (08 - 467) grand-mère – babica
- (08 - 469) gendre – zet
- (08 - 470) bru – snaha

- (09 - 079) oignon – čebula
- (09 - 080) ail – česen
- (09 - 081) pissenlit – regrat
- (09 - 082) plantain – trpotec
- (09 - 133) têtard – paglavec
- (09 - 231) Dieu – Bog
- (09 - 236) miroir – zrcalo
- (09 - 281) puits – vodnjak
- (09 - 313) taureau – bik
- (09 - 418) berceau – zibel
- (09 - 489) poupée – lutka
- (09 - 495) cahier – zvezek
- (09 - 496) papier – papir
- (09 - 497) crayon – svinčnik
- (09 - 499) lettre – pismo

- (10 - 181) foie – jetra
- (10 - 212) vieille – starka
- (10 - 320) bélier – oven
- (10 - 321) bélier châtré – kostrun
- (10 - 327) bouc – kozel

- (10 - 335) berger – pastir
- (10 - 339) épouvantail – strašilo
- (10 - 340) pomme de terre – krompir
- (10 - 345) marteau – kladivo
- (10 - 346) clou – žebelj
- (10 - 386) cordonnier – čevljar

- (11 - 149) tache de rousseur – pega na obrazu
- (11 - 215) tombeau – grob
- (11 - 216) cimetière – britof
- (11 - 238) comprendre – razumeti
- (11 - 250) ouvrier – delavec
- (11 - 271) l'aire – skedenj
- (11 - 272) battre le blé – mlatiti
- (11 - 299) jars – žargon
- (11 - 480) conte de fée – pravljica
- (11 - 485) il danse – pleše

Ker je vsakoletna selitev zasedanj namenjena tudi seznanitvi z deželo gostiteljico, se je prvi dan končal s poznopopoldanskim ogledom starega mestnega jedra Ljubljane ter Gradu, vključno z razstavo Dinozavri Krasa in Istre.

Drugi dan zasedanja se je ob prodajni razstavi knjig Založbe ZRC dopoldne nadaljevalo referiranje o delu za 7. in 8. zvezek: gesla **sorcière – vešča** (Rita Capri-
ni) ter **parents – starši, père – oče, grand-père – dedek in grand-mère – babica** (Birgit Brietz), zadnja točka dnevnega reda pa je zadevala 4. mednarodni kongres dialektologov in geolingvistov ter 36. zasedanje Uredniškega odbora ALE v Rigi.

Popoldanski del je bil odmerjen strokovnemu izletu na Dolenjsko, ki ga je pripravila Ivanka Šircelj - Žnidaršič s sodelovanjem Jožice Škofic. Obsegal je ogled Županove jame, protiturškega Tabora nad Cerovim, Trubarjevega mlina na Rašici, folklorne prireditve v Kulturnem domu na Račni, končala pa se je s poslovilno večerjo v gostilni Pri Froncu na Mlačevem.

Binkoštna nedelja pa tudi ponedeljek sta potekala v znamenju slovesa od udeležencev na kolodvoru oziroma letališču. Odzivi udeležencev s predsednikom Uredniškega odbora vred glede organizacije zasedanja so bili izrazito pohvalni. Dialektološka sekcija Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša je od udeležencev zasedanja dobila tudi precej strokovne literature.